

Sygn. akt II Ka 568/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Wojciechowski

Sędziowie: SO Mariusz Sztorc (spr.)

SO Grażyna Artymiak

Protokolant: protokolant Jagoda Stępień

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Mariusza Kowala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2014 r.

sprawy oskarżonego T. R. o przestępstwo z art. 207 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy

z dnia 16 lipca 2013 r., sygnatura akt II K 257/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Dębicy do ponownego rozpoznania

Sygn. akt II Ka 568/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Dębicy wyrokiem z dnia 16.07.2013 r., sygn. akt

II K 257/12 uznał oskarżonego T. R. za winnego tego, że w okresie

od miesiąca października 2010 roku do dnia 3 stycznia 2012 roku w miejscowości Z., gmina Ż. woj. (...), znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną G. R. i psychicznie nad P. B. oraz w okresie od miesiąca lutego 2011 roku do dnia 3 stycznia 2012 roku znęcał się psychicznie i fizycznie nad A. B. oraz w okresie od miesiąca października 2010 roku do 23 lutego 2011 roku oraz od miesiąca grudnia 2011 roku do 3 stycznia 2012 roku znęcał się psychicznie nad M. B. w ten sposób, że w trakcie wywoływanych awantur domowych, będąc pod wpływem alkoholu, znieważał ich słowami powszechnie uznanymi za obelżywe i obraźliwe, zabraniał im korzystania

z kuchni, niszczył sprzęt gospodarstwa domowego, groził im pozbawieniem życia, podpaleniem domu, zakłócał spoczynek nocny, a nadto G. R. i A. B. szarpał, popychał, zadawał im uderzenia w różne części ciała, a nadto G. R. chwycił za szyję, wykręcał ręce, tj. czynu stanowiącego przestępstwo z art. 207 § 1 kk i za to na podstawie powołanego przepisu skazuje go na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk Sąd Rejonowy warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 2 lata.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości i zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść tego orzeczenia będący wynikiem jednostronnej oceny dowodów przez uznanie, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, opierający się przy

tym na zeznaniach pokrzywdzonych nadając im walor prawdziwości i wiarygodności mimo, iż zeznania tych świadków są rażąco zbieżne - stanowią swoją wierną kopię jak również kopię zeznań składanych przez tych świadków do sprawy II K 803/09, ponadto zeznania te są rozbieżne z zeznaniami tychże świadków złożonymi w postępowaniu przed Sądem I instancji, oraz nie znajdują potwierdzenia w innych dowodach zgromadzonych w sprawie, a w szczególności:

- Sąd I instancji dokonuje ustaleń stanu faktycznego w oparciu o zeznania (...) B.- R.(k. 111-113), P. B.(146-148), M.B.(k. 113-114) oraz A. B.(k. 191), gdy już na etapie postępowania przygotowawczego zeznania tych świadków rodzą wątpliwość co do ich samodzielności i wiarygodności, gdyż zeznania świadków karty: 10-12,16-17, 19-20, 22-23 są swoimi wiernymi kopiami obejmującymi nie tylko skopiowanie wyrażań, zwrotów, ale pełną dokładną kopię całości zeznań - są takie same, ponadto zeznania te są tożsame z zeznaniami złożonymi przez tych świadków już w poprzednim postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt II K 803/09,
- oceniając wiarygodność świadków G. R., P. B., M. B. oraz A. B., Sąd I instancji stwierdza, iż na ich wartość nie wpływa brak swobody i samodzielności w ich zeznaniach, którą Sąd I instancji sprowadza do zbieżności w sytuacji, gdy nie mamy tu do czynienia ze zbieżnością ale ze skopiowaniem zeznań, ponadto zeznania złożone przez w/w świadków w postępowaniu przygotowawczym nie są wiarygodne i są sprzeczne z później złożonymi zeznaniami przez tychże świadków w istotnych okolicznościach jak: w zeznaniach złożonych w postępowaniu przygotowawczym świadkowie twierdzą iż oskarżony ma zabraniać A. B. dostępu do kuchni, podczas gdy już w postępowaniu przed Sądem I instancji ci sami świadkowie stwierdzają, że zdarzenia dotyczące A. B., jak choćby problemu z korzystaniem z kuchni miały miejsce w okresie wcześniejszym: G. R. k. 112 „Mogliśmy korzystać z kuchni. Nie było takiej sytuacji aby zabraniał nam korzystania z kuchni. [...] Ta sytuacja z A. była przed tamtą pierwszą sprawą, czyli nie w okresie, którym jest objęty obecny zarzut,

- świadkowie mający być bezpośrednimi uczestnikami i pokrzywdzonymi w zdarzeniach z udziałem oskarżonego nie są w stanie wskazać, które z przedmiotowych zdarzeń miało miejsce przed okresem objętym aktem oskarżenia, a które w okresie późniejszym, w sytuacji gdy jak wynika z analizy zeznań świadków G. R. (k.l 11-113), P. B. (146-148), M. B. (k. 113-114) oraz A. B. w kontekście ich wcześniejszych zeznań w sprawie II K 803/09 oraz zeznań świadków E. M. i E. L. w okresie objętym aktem oskarżenia nie dochodziło pomiędzy pokrzywdzonymi a oskarżonym do kłótni z przyczyn obiektywnych jak kilkumiesięczny pobyt oskarżonego za granicą, również o rzekomych znęcaniach nie były informowane ani też nie zauważyły żadnej zmiany osoby sprawujące stały nadzór kuratorski — w postępowaniu karnym jak i w postępowaniu o skierowanie do leczenia.

Powołując powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, o ile wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd Rejonowy dopuścił się uchybień, które miały wpływ na treść wyroku.

Podzielić należy wynikający z treści apelacji, chociaż nie do końca w niej wyartykułowany, zarzut, że w wyroku skazującym oskarżonego nie doszło do dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu, a tym samym naruszony został art. 412 § 3 pkt 1 kpk i to w stopniu uniemożliwiającym instancyjną kontrolę zaskarżonego wyroku. Jak słusznie zauważa obrońca, zeznania świadków w sprawie charakteryzują się znaczną zbieżnością z treścią zeznań złożonych przez tych świadków w poprzedniej sprawie, dotyczącej oskarżonego o sygn. akt II K 803/09. W postępowaniu Sądu I instancji, czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie doszło do wyraźnego i jednoznacznego rozdzielenia w zeznaniach świadków zdarzeń już rozpatrywanych w sprawie II K 803/09 i w sprawie będącej przedmiotem obecnego rozpoznania. Niewątpliwie przy rozpoznawaniu kolejnej

sprawy, zdarzenia z kręgu czynów określanych jako znęcanie się nad osobą lub osobami najbliższymi, mają podobny przebieg. Nie zwalnia to jednak Sądu I instancji od precyzyjnego ustalenia czasu, w którym poszczególne zdarzenia miały miejsce i określenia, czy podlegają one osądzeniu w aktualnie rozpoznawanej sprawie, czy też były już przedmiotem rozważenia w sprawie poprzedniej, zakończonej wyrokiem skazującym w odniesieniu do tego samego oskarżonego. Tymczasem Sąd I instancji zdaje się bagatelizować w sprawie dokładne rozważenie okresu czasu, w którym poszczególne zdarzenia składające się na czyn z art. 207 § 1 kk miały miejsce. Uchybienie to jest istotne, gdyż nie pozwala na ocenę, czy do opisu czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku, za który został skazany, nie przeniknęły zdarzenia uprzednio już rozpoznane i ukarane. W ramach oceny zeznań świadków, Sąd I instancji nie poświęcił temu zagadnieniu wystarczającej uwagi, co sprawia, że ocena prawidłowości rozumowania Sądu I instancji, a w tym przebiegu postępowania dowodowego, wymyka się spod kontroli. Dzieje się tak pomimo tego, że Sąd Rejonowy dostrzega ten problem pisząc w uzasadnieniu na k. 267 akt, cyt.: „...ponadto na umniejszenie wiarygodności nie miała wpływu okoliczność, iż świadkowie (...) nie pamiętali dokładnie, czy pamiętane przez nich zdarzenia miały miejsce w czasokresie obejmującym niniejszą sprawę, czy też wydarzyły się wcześniej...”. W ocenie Sądu Rejonowego taka sytuacja zdaje się być w pełni uzasadniona, uwzględniając okoliczność, iż cyt.: „...po pierwszym zdarzeniu zachowanie oskarżonego nie uległo większej zmianie, a zatem jego najbliżsi nie odczuli zmiany w funkcjonowaniu rodziny i atmosfery panującej w domu...”. Nad taką konstatacją nie sposób przejść do porządku, gdyż wynika z niej, iż w istocie dla Sądu I instancji obojętne stało się w wyrokowaniu, czy świadkowie zeznawali o zdarzeniach obejmujących wynikający z aktu oskarżenia, zarzucany oskarżonemu czyn, czy też o zdarzeniach, które osądzeniu w tej sprawie nie powinny podlegać.

Na tle powyższych rozważań przypomnieć należy, że wymagania art. 413 § 2 pkt 1 kpk nakazuje zredagowanie wyroku w taki sposób, aby z niego było widać nie tylko za jaki czyn Sąd sądził oskarżonego, lecz także za jaki czyn go skazał. Czyn jako zdarzenie historyczne musi być sformułowany w sposób precyzyjny, odzwierciedlający istotne okoliczności zachowania się oskarżonego i nie nasuwający jakichkolwiek wątpliwości co do ram czasowych zdarzenia (wyrok SN z 15.05.2001r. – V KKN 598/98, Prok. i Pr. 2001, nr 10, poz. 7). Tych wymagań, o czym przekonują rozważania Sądu I instancji podsumowujące w uzasadnieniu przebieg postępowania dowodowego, zaskarżony wyrok nie spełnia. Dlatego też wyrok ten należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W ponownym postępowaniu rzeczą Sądu Rejonowego będzie przeprowadzenie od nowa całego postępowania dowodowego. W zakresie przeprowadzanych dowodów zadanie Sadu I instancji będzie polegało na przyporządkowaniu określonych zdarzeń, o których zeznają świadkowie w czasie, tak aby nie budziło wątpliwości, czy zeznania świadków dotyczą zachowań oskarżonego objętych treścią zarzutu aktu oskarżenia, czy też świadkowie zeznają o zdarzeniach przeszłych, objętych wyrokowaniem w sprawie II K 803/09, które nie wchodzi w zakres wyrokowania w rozpoznawanej sprawie. Dotychczasowe postępowanie Sądu I instancji takiego wyraźnego rozgraniczenia w ustaleniach dowodowych (o czym była mowa wyżej) nie zawiera. Dodatkowo wskazać należy, że pogłębionej analizy wymagają w zestawieniu z zeznaniami świadków akta dozoru kuratorskiego nad oskarżonym jako skazanym w poprzedniej sprawie, mogące wskazywać na pozytywną zmianę jego postawy, a także na zmianę w relacjach rodzinnych, mogące wywierać wpływ na ocenę dowodów ze źródeł osobowych.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 437 § 2 kpk, 444 kpk, 449 kpk, 456 kpk.